

2 PAŹDZIERNIKA MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ BEZ PRZEMOCY

2 października będziemy obchodzić Międzynarodowy Dzień Bez Przemocy. To okazja, by przypomnieć, jak ważne jest bycie wrażliwym i reagowanie na każdy przejaw agresji.

Międzynarodowy Dzień bez Przemocy ustanowiony został przez Zgromadzenie Ogólne ONZ w dniu 15 czerwca 2016 r., zainspirowanej poglądami propagatora pacyfizmu Mahatmy Gandhiego. Święto obchodzone jest corocznie 2 października w dniu urodzin Mahatmy Gandhiego - 2 października 1869 r.

Agresja to pojęcie najbardziej ogólne, określające świadome podejmowanie wrogich działań mających na celu wyrządzenie komuś szkody. Przemoc to termin nieco węższy. Do przemocy dochodzi wtedy, gdy agresor wykorzystuje swoją przewagę nad ofiarą. Może być ona liczebna, fizyczna, psychiczna lub o charakterze formalnym. Z kolei termin bullying oznacza znęcanie się, dręczenie, nękanie, gnębienie czy prześladowanie. Mówimy o nim wtedy, kiedy działanie

ma na celu wyrządzenie przykrości lub krzywdy (intencjonalność), ma charakter systematyczny (powtarzalność), a ofiara jest słabsza od sprawcy bądź grupy sprawców nierównowaga sił . Relacja między pojęciami: agresja, przemoc oraz bullying ma charakter hierarchiczny .

Przemoc – wywieranie wpływu na proces myślowy, zachowanie lub stan fizyczny osoby pomimo braku przyzwolenia tej osoby na taki wpływ, przy czym wyróżnia się dwa zjawiska: przemoc fizyczną i przemoc psychiczną. Według WHO, o uznaniu danego przypadku użycia siły lub władzy, lub groźby takiego użycia, za przemoc, decyduje negatywny cel i wysokie prawdopodobieństwo negatywnych skutków takiego działania. Psychologia wyróżnia cztery rodzaje przemocy: psychiczną, fizyczną, ekonomiczną i seksualną. Każda z nich może występować samodzielnie (sprawca może poprzestać tylko na krzywdzącym słowach, ale nigdy nie uderzyć) albo się przenikać. Kolejnym wariantem jest eskalacja – brak ostrego sprzeciwu ze strony ofiary prowadzi do pogłębiania się zachowań przemocowych. Jeśli osoba wobec której stosowana jest przemoc nie zbuntuje się lub nie odejdzie po incydencie, sprawca będzie rozszerzał granice tego, co mu wolno i przejdzie od słów do czynów. Zachowania przemocowe, które mogą się swobodnie rozwijać, szybko stają się normą zarówno dla sprawcy, jak i dla pokrzywdzonych. A im dłużej to trwa, tym trudniej jest odejść...

Przemoc fizyczna to wywieranie wpływu na proces myślowy, zachowanie lub stan fizyczny osoby pomimo braku jej przyzwolenia przy użyciu siły fizycznej. Typowymi środkami przemocy fizycznej jest szarpanie, popychanie, uderzanie, szturchanie, kopanie itp.

Przemoc psychiczna to wywieranie wpływu na proces myślowy, zachowanie lub stan fizyczny osoby pomimo braku jej przyzwolenia przy użyciu środków komunikacji interpersonalnej. Typowymi środkami przemocy psychicznej są groźba, krzyk na kogoś, obelga, straszenie (np. użyciem przemocy fizycznej) i molestowanie psychiczne.

Przemoc ekonomiczna - naruszenie własności. Przemoc ekonomiczna wiąże się celowym niszczeniem czyjejś własności, pozbawianiem środków lub stwarzaniem warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne dla przeżycia potrzeby.

Przemoc seksualna - naruszenie intymności. Przemoc seksualna polega na zmuszaniu osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, kontynuowaniu aktywności seksualnej, gdy osoba nie jest w pełni świadoma, bez pytania jej o zgodę lub gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić. Przymus może polegać na bezpośrednim użyciu siły lub emocjonalnym szantażu.

PRZEMOC A PRAWO

Polski Kodeks Karny zawiera osobny rozdział dotyczący przestępstw przeciwko rodzinie i opiece. Jednym z przestępstw opisanych w tym rozdziale jest przestępstwo znęcania się nad rodziną - art. 207 kodeksu karnego, który obejmuje zarówno znęcanie się fizyczne, jak i psychiczne.

Jeżeli akty przemocy powtarzają się, ale nie masz na to dowodów, lub sprawca uderzył Cię po raz pierwszy, wówczas kwalifikacją prawną może być art. 217 (naruszenie nietykalności cielesnej) lub 156 i 157 Kodeksu Karnego (opisane są przestępstwa polegające na ciężkim uszczerbku na zdrowiu oraz uszkodzeniu ciała). Czyn ten może być zakwalifikowany jako uszczerbek na zdrowiu lub rozstrój zdrowia. W tym wypadku osoba pokrzywdzona musi zgłosić wniosek o ściganie karne sprawcy (jest to przestępstwo ścigane na wniosek).

Przemoc w różnych formach dotyka również środowisko szkolne. Mówimy wtedy o tzw. przemocy rówieśniczej. Przemoc rówieśnicza jest najczęściej doświadczaną przez dzieci i młodzież kategorią wiktymizacji (Włodarczyk, Makaruk, 2013). Do przemocy rówieśniczej może dochodzić na terenie szkoły, w drodze do lub ze szkoły, za pośrednictwem Internetu lub telefonu komórkowego, ale także w kontekście pozaszkolnym, gdy do przemocy dochodzi ze strony rodzeństwa lub osób obcych. Zjawisko przemocy rówieśniczej jest warunkowane przez wiele czynników. Mogą być to indywidualne cechy ofiary i sprawcy, takie jak m.in. płeć. Wiele badań pokazuje, że wśród ofiar przemocy rówieśniczej przeważają chłopcy. Są oni też znacznie częściej sprawcami przemocy fizycznej i dopuszczają się bardziej brutalnych czynów niż dziewczyny. Z kolei dziewczyny częściej angażują się w przemoc relacyjną. Przemoc rówieśnicza to m.in: przezywanie, dogadywanie, ośmieszanie, wykluczenie z grupy, ignorowanie, nastawianie innych przeciwko osobie, pobicie, kopanie, popychanie, szarpanie, kradzież, niszczenie przedmiotów, złośliwe SMS-y, e-maile, wpisy w serwisie społecznościowym, umieszczanie w Internecie zdjęć lub filmów ośmieszających ofiarę.

Ważne telefony:

116 111 - telefon zaufania dla dzieci i młodzieży, czynny całodobowo,
800 121 212 - Dziecięcy Telefon Zaufania Rzecznika Praw Dziecka, także dla rodziców i nauczycieli w sprawie problemów dzieci, czynny całodobowo,
800 120 002 - Ogólnopolski Telefon dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”, czynny całodobowo.